

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (ملازمات عقلیه)

معانی حسن و قبح عقلی ۲

جلسه ۱۶۷

استاد رفعتی

توضیح معنی دوم:

در این جلسه، معنی دوم حسن و قبح عقلی بیشتر توضیح داده می‌شود:

۱. گاهی چیزی فی نفسه، ملائم با نفس نیست؛ یعنی حسن نیست؛ ولی به ملاحظه آینده‌اش حسن محسوب می‌شود.
۲. گاهی کاملاً برعکس صورت قبلی می‌شود.
۳. تجربه به انسان‌ها می‌آموزند که چه اموری ملائم هستند و چه اموری منافر هستند.
۴. برخی حسن را به مصلحت و قبیح را به مفسده تفسیر کرده‌اند؛ که همان منافر و ملائم با طبع است و معنی جدیدی نیست.

نکته مهم:

این معنی از حسن و قبح، مورد انکار اشاعره قرار نگرفته است؛ بلکه آنان نیز این معنی را قبول دارند.

معنی سوم حسن و قبح:

مقصود از آنها، مدح و ذمّ می‌باشد؛ حسن و قبح به این معنا، صفت برای افعال اختیاریّه فقط واقع می‌شوند و معنای آن این است:

حَسَن عبارت است از فعلی که فاعلش بر انجام آن مستحقّ مدح و ثواب بوده و از نظر تمام عقلاء مورد

تحسین قرار می‌گیرد؛ چنانچه قبیح فعلی است که فاعلش بر انجام آن از نظر جمیع عقلاء مستحقّ مذمّت

و عقاب است.